

הממשלה הקוזאק הנגול

אילו רצתה ממשלת ישראל בשלום, היתה מברכת על פגישת מובארכי-ערפאת, המעניקה גושפנקה ערבית להסכמי-השלום

היה משהו מגוחך בתגובתה של ממשלת-שמיר על פגישתם של נשיא מצרים, חוסני מבראכ, עם יו"ר אש"ף, יאסר ערפאת (ראה עמודים 6-7). שלושת חברי הטריאומוויראט המושלים בישראל — יצחק שמיר, משה ארנס ויגאל כהן-אורגד — היו אויבים מושבעים של הסכמי קמפדייוויד וחוזה-השלום עם מצרים. עתה הם נאחזים במימכים אלה כאילו היו כיתבייהקודש. ויש לחרף את הנפש על קידושם. ועקתם, כאילו הפגישה היא הפרה של הסכמים, דומה לקריאה המפורסמת, "תפיסו את הגנב", כי אין כמעט מילה בהסכמי-המסגרת של קמפדייוויד, שלא הופרה ביד גסה על-ידי ממשלה זו וקורמתה, בלי ריק, בהסכמי קמפדייוויד התחייבו מנחם בגין, ממשלתו והכנסת להגשים את "הזכויות הלגיטימיות והצרכים הצודקים של העם הפלסטיני" (לפי נוסח המקור האנגלי, המחייב), מזה לא נותר זכר.

הם התחייבו להביא להתפתחותם של "נציגי התושבים" בגדה המערבית וברצועת-עזה בתהליך-השלום. אולם ממשלת-ישראל דיכאה באופן ברוטלי כל אפשרות של התפתחות מנהיגות מקומית עצמאית. היא סילקה את ראשי-הערבים הנבחרים, גישה אחרים מהם, בשעה שהאחרים כמעט נרצחו. היא טיפחה חבורה של קוויילינגים שכירים, וביניהם פושעים פליליים ובירוינסים-להשכרה. אף שבגין התחכם ולא התחייב באורח מילולי להפסיק את ההתנחלות לכל תקופת המשאומתן, היה ברור כי זהו רוח ההסכם בעיני אדם נורמלי. וכך הבין אותו ג'ימי קארטר. אחרת, מה הטעם בקביעה כי בעוד חמש שנים (אחרי 1979) ייקבע "המעמד הסופי" של שטחים אלה?

הפרת אלה ורבות אחרות, רוקנו את ההסכם מכל תוכן שיכול היה להיות לו. טעות בכתובת, ואילו המצרים שילמו את מלוא המחיר, הם הוקאו מתוך העולם הערבי, איברו את מעמדם הבינלאומי כמנהיגי העולם הערבי. הפסידו הענקות בסכומי-עתק מידי המדינות הערביות העשירות. ההסכם הרע פיצר פנימי מצריים, עלה בחייו של איורד אל-סאראת ונטע בלב העם המצרי הרגשה עמוקה של תיסכול ובושה על "הבגידה באחים הפלסטיניים".

הפגישה עם ערפאת היתה מסקנה סכירה מצד נשיא-מצרים. הוא רוצה לחזור לעולם הערבי. לכאורה היתה ממשלת-ישראל צריכה לשמוח על פגישה זו. אילו היתה מעוניינת בשלום, היתה מברכת עליה בכל לב. שהרי ערפאת בא לבירה ערבית, שבה מתנוסס הגללי-ישראל על שגרירות ישראלית. הוא לא גינה את הסכמי-השלום עם ישראל, והטיף לאחים הערבים להתייחס בסובלנות לנקודת-ההשקפה המצרית, קרי: לשלום הישראלי-מצרי.

כאשר פותח ערפאת את שערי העולם הערבי לפני מצריים, הוא פותח אותם בעקפיו גם לפני ישראל. כי מצריים אינה חוזרת לעולם הערבי תוך סגירת השערים עם ישראל. היא תהיה המדינה הערבית האחת שיהיו לה שערים רשמיים פתוחים לשני הכיוונים — לעולם הערבי ול-ישראל. מבחינה מדינית, יהיה זה הישג עצום לישראל — אם היא מעוניינת בשלום.

החזות הקודרת לא התאמתה. השנה בעלת המוספר המפחיד נושאת דווקא בשורה של עידוד

השנה מס' 1984 מאז שנולד בבית-לחם בנה של מרים היהודיה, אשת יוסף הגר, מעוררת קשר נפשי כמעט אוטומטי עם אחד מיוטי הדרו. לפני דור כתב הסופר הבריטי אריק ארתור בלייר, שנודע כשם-העט 'ג'ורג' אורוול, ספר עתידי על דמות הרוונות העומדת לסתום את הגולל על חרות המין האנושי. כאשר כתב אורוול את סיפרו, כמעט שזו עונה אחת עם לירת מדינת-ישראל, היתה השנה 1984 רחוקה. היא נאתה כעתידי רחוק, ואילו ההווה היה קרוב ואפל.

עריצות טוטאלית. עתה, פרוט השנה 1984, בולטת דווקא העובדה שהסיוט של אורוול לא התגשם. להיפך: הוא התרחק מאוד, בהשוואה למציאות שבה כתב אורוול את דבריו.

כאותם הימים שלט יוסף ויסריונוביץ' דווגאשווילי, הגרווי המכונה סטאלין, על חלק גדול מכוריה-הארץ, הוא עמד בראש ורונות נוראה, שרצחה מיליונים ודיכאה בלא-רחמים כל זיק של חרות אנושית. בערוב ימיו לקה סטאלין גם בנפשו, סבל מהחלת-הרדיפה והיה מסוגל לכל מעשה-התועבה, כגון עלילת הרופאים. זכר הרוונות של ארולף היטלר עוד היה טרי בלבי-אנוש, ויחד עימו זכר הגרול בפשעים המדיניים של העת החדשה: השמדת היהודים, הצוענים ואחרים.

החזות היתה קודרת, הטכניקה המודרנית העמידה לישות הרוונים החדשים אמצעים שקודמיהם לא יכלו אף לחלום עליהם. אפשר היה לנחל תעמולה טוטאלית, לזייף את העבר, לקיים חברה של מנות-ריכוז, עבודת, טיטוסם ושטיפת-ימוח.

בסיפרו הביא אורוול את הסיוט הזה אל מסקנתו הסופית. הוא תיאר את העריצות הטוטאלית.

גיבעול ירוק, פני העולם היו שונים מאוד בסוף השנה 1983.

לא נעלמו מישטרי עריצות, בפינות רבות בעולם שלטו עריצים מגואלים-יבם. בצ'ילה ובפולין דוכאו גילוייה-החופש. באפגניסטאן ובניי-קאראגואה ניסו פולשים ורים לשעבר עמים ארצות, חופשיה-תנונת היה צמח ערוו, שהתקיים כקושי בארצות שונות. ריכוזי ושיעבוד של עם בידי עם אחר קיימים במקומות רבים, החל בגדה המערבית וכלה בדרום-אפריקה. אולם אין להשנות את המצב בפרוט 1984 לזה שהיה קיים ב-1947. ברית-המועצות נשארה ריקטטורה, אך היא כיום הרבה יותר, "ליברלית" מכפי שהיתה בימי סטאלין. מאבקה-החרו של פולין לא דוכא סופית. השחורים התקרמו בארצות-הברית. עומים רבים זכו בעצמאות לאומית, ואחרים לעומים עליה כעוז בהחלטתה נחושה. מישטרים רודניים רבים נפלו, וניצני הדמוקרטיה נראו בארצות רבות.

ממנות המציאות בעולם רחוקה מלהרנין לב ולהרהיב עין, אך היא שועשה אורוול בסיפרו, שהיה בשורה של התראה.

הוכח כי המאבק למען החופש אינו חסרי-סיכוי, וכי הוא יכול לנצח כאשר הוא נישא בידי אמיצילב פקווייעני. סיפרו של אורוול היה בעצמו מהלומה במלחמה זו של בני-אור ובני-חושך. הוכח כי צדק הסופר היהודי-הסובייטי אליה ארנבורג: "גם אם העולם כולו יכוסה באספלט, גיבעול ירוק יצמח ויבקיע את האספלט."

עוד שנה

הביטחון בישראל חששו פן שיחרורו ישים אותם לצחוק. עתה מסתבר כי קרה דבר חמור עוד יותר. הליגה לאכזריות-האדם פירסמה כל מאות משכויי אל-אנצאר לא הגיעו כלל הביתה, מפני שנאסרו בדרך על-ידי מוסדות-הביטחון של ישראל או סוכניהם המקומיים. אחרים נאסרו מיד עם הגיעם הביתה. לגבי חיהם של אחרים מהם קיים חשש חמור. הם נעלמו "בלילה ובערפל".

הנאסרים לא הוחזרו למחנה אל-אנצאר, שנשאר סגור, על פי ההסכם. הם נכלאו במיתקנים מקומיים אחרים של השב"כ. בלי כבוד, קשה לתאר מעשה חמור יותר.

ישראל תתמה על הסכם לחילופי-שבויים, בתיווך גורמים בינלאומיים חשובים, איש לא הכריח אותה לחתום — היא יכלה לקבוע כי המחיר אינו מקובל עליה, ולהפיק את שבוייה, אך מאחר שחתמה — תלוי שמה הטוב בעולם בכיצוע המדוייק וההוגן של המוסכם.

עתה מתברר כי שילטונות ישראל הפרו את ההסכם לכל אורכו, בארץ ובלבנון, בכך סיכנו לא רק את השבויים שנתרו בידי הסורים ואחמד ג'יבריל, והיקשו על החזרתם, אלא גם סיכנו את כל השבויים העולים ליפול בעתיד בידי כוחות עויינים במעשי-איבה.

הביטחון מודעים לכך שכמעט כל הפיגועים בדרום-לבנון אינם מבוצעים על-ידי הפלסטינים, שמצבם באיזור זה קשה ביותר בלאו הכי, אלא על-ידי השיעים, המנהלים מלחמת-גלילה בייעול רבה. השיעים יכולים להתבסס על האוכלוסיה המקומית, המונגת על-ידי כוהני-הדת. אנצאר בלי אנצאר. השבוע הסתבר כי ההודעות שימשו מטרה נוספת: להצדיק מראש הפרה גסה של ההסכם לחילופי-שבויים. הפרה בולטת ביותר התגלתה כבר למחרת החילופין. הסתבר כי אסיר אחד, שהיה ברשימה המקורית של האסירים שהוסכם לשחררם, הוצא מן התור ברגע האחרון כאמצעות התחכמות בלתי-מכובדת. היה זה יואד אברעיץ, שביצע פיגוע קטלני בטבריה, ושהוסגר על-ידי ארצות-הברית לישראל אחרי הליך ממושך. שילטונות-

מנגנון

סליחה, טעות באסתר

היריות במלטה שוב העלו לביתרות את אסתר (אסתר הצילר) מילוא

כאשר נודע בשבת האחרונה שאסתר מילוא, הממונה על שגרירות ישראל במלטה ניצלה מהתנקשות בחייה, הרימו רבים את גבותיהם בתמיחה: "מה, היא הצליחה להגיע לשם?" איש לא העלה על דעתו שהדיפלומטית יכולה להיות אחרת מאשר אסתר מילוא. האחת והיחידה שכבר הסעירה בעבר את מישרד-החוץ אחר הצהרונים אף פירסם ביום ראשון את תמונתה הישנה לצד הווידוי הטלפוני של הדיפלומטית על מה שעבר עליה.

מיהו אסתר מילוא? כמו בסרט, באמצע שנות ה-70 ספר מישרד-החוץ בירושלים, מילוא עמדה להתמנות כקונסול ישראל לענייני הסכרה בשיקאגו.

הוותיקים שבעובדי המישרד ריכלו עליה שאינה דוברת אנגלית תקינת, שהיא הצליחה להתקדם רק בגלל יופיה והתחכמותה כאח"מים מתאימים. המאבק עזר והיא לא קיבלה את המינוי, ומאו נשכחה.

מילוא (49) זכתה בכינוי "אסתר הצילר", מפני שהיא הזכירה נערה שקראה מישפט זה בסרט "ישראל 48" שעות בחיי אשה.

היא הגיעה לירושלים מנתניה כשנת 1960. כשבידיה תואר ראשון בספרות, תעודת גירושין, ילד בן שלוש, פנים מקסימות וקומה תמירה. דירתה בקריית-יוכל היתה עמוסה בגיורי עיתונים ומימכים שאספה במימי השנים. היא תמריכה בלימודיה ועברה במישרד-החינוך ודאגה תמיד להימצא בכל מקום בכירה, שבו נמצאו נבחרי-ציבור ופקידי-משלה.

אבן הערין, אחרי מלחמת ששת-הימים היא פנתה לצמרת מישרד-החוץ והציעה דרכי עבודה במיתקפת ההסברה הישראלית כח"ל, המיתכת בשלח לשר ישראל גלילי, ולמנכ"ל מישרד-החוץ דאן, אלישיב בן-חורון, והגיע במיקרה לידיו של שר החוץ אבא אבן. אבן המלא הערכה ליפחיה הפטריוטית, וכך היא זכתה להיות חברה בוועדה המסייעת לענייני ההסברה של מישרד-החוץ, גוף שפעל זמן קצר בלבד.

אך במלטה היתה השבוע אסתר מילוא אחרת, עובדת ותיקה של מישרד-החוץ, "אסתר הצילר" מתגוררת כיום בירושלים ועוסקת בהכשרת מורים. מאז שנת היא נאלצת לענות לכל מכריה ומקוריה, שהיא עדיין בירושלים ושהרומן שלה עם מישרד-החוץ הסתיים לפני שנים רבות.

(המשך בעמוד 12)

מקירת מישרד-החוץ לשייבר מילוא (עם אבא אבן) אסתר הצילר